

کمالیه تقی پور

استراوینسکی

ایگور فیدورویچ استراوینسکی، آهنگساز روسی زاده قرن بیستم، که مکتب جدیدی در موسیقی کلاسیک بنام نئوکلاسیسم و ناسیونالیسم بوجود آورده است، در تاریخ ۶ آوریل ۱۹۷۱ در نیویورک بر اثر حمله قلبی درگذشت. پدرش خواننده باس تئاتر سلطنتی لنینگراد بود. ایگور در ناحیه‌ای بنام (اوریان بام) در حوالی شهر سن پترزبورگ (لنینگراد فعلی) بین ۵ تا ۱۷ ژوئن ۱۸۸۲ متولد گردید. وی ۶۰ سال تمام با خلق آثار جدید موسیقی خود به جهان احساس لذت و ستایش بخشید. منتقدان قرن بیستم عقیده دارند که برای او جانشینی فعلاً نمیتوان پیدا کرد. بنا بر وصیت آهنگساز جنازه‌اش در ونیز، جائیکه الهام بخش انواع تمهای ایتالیائی و روس ایتالیائی بود، بخاک سپرده شد. در فاصله روز فوت و تدفین استراوینسکی، تمام هنرمندان جهان، اعم از سفید و سیاه و زرد. دست چپی و راستی و حتی بی تفاوتها متأثر و گریان شدند. استراوینسکی، انسانی بود ما فوق انسانهای هنرمند با افکار و نظری بلند چنانکه شایسته یک هنرمند واقعی است. در چند سال اخیر بنا به تجویز پزشکان رهبری ارکستر را نشسته اداره میکرد و با وجود کهولت، بسیار فعال بود و آثار جدید هنری بوجود میآورد. از او آثار فراوانی بر جای مانده است.

زندگی استراوینسکی را میتوان سه دوره تقسیم کرد. دوران اول دوران کودکی اوست که از سن هفت سالگی پیانو را پیش آنتوان - روبنشتین شروع کرد هر چند که دانشکده حقوق را تمام کرد ولی رو بموسیقی آورد و در سالهای ۱۹۰۶-۱۹۰۸ آهنگسازی را نزد ریمسکی کورساکف آموخت - چند آهنگ نوشت چون سونات برای پیانو که هرگز منتشر نشد، سمفونی درمی بمل یک اسکر سوفانتاستیک برای پیانو و ارکستر و چون ریمسکی کورساکف در گذشت در سال ۱۹۰۸ استراوینسکی قطعه‌ای بنام مارش عزا ساخت. یکسال بعد بدرخواست دیاگلف باله پرنده آتشین را شروع کرد - این باله برای اولین مرتبه در ۲۵ ژوئن ۱۹۱۰ در پاریس روی صحنه

استراوینسکی - طرح از : پیکاسو

آورده شد . استراوینسکی بفرانس رفت و دیگر هرگز بسرزمین خود مراجعت نکرد . اجرای پرنده آتشین طرفدارانی پیدا کرد .

دوران دوم زندگی و فعالیت هنری استراوینسکی از همین موقع شروع می شود ، استراوینسکی به سوئیس می رود تا باله پتروشکا را بسازد همین کار را هم میکند در ایتالیا پتروشکا را تمام میکند و در ۱۳ ژوئن ۱۹۱۱ در پاریس روی صحنه می آورد . کم کم نام استراوینسکی برای ملت هنردوست فرانسه بگوش آشنا می شود . در سال ۱۹۱۳ پرستش بهار در پاریس روی صحنه می آید . فواصل نامطبوع این باله چنان بگوش هنرمندان آن زمان ناهنجار آمده بود که عده ای او راهو کردند . راول آهنگساز فرانسوی ، استراوینسکی را نابود کننده موسیقی کلاسیک دانست . دبوسی آهنگساز دیگر فرانسوی از او حمایت کرد . امروز همین باله بعنوان قطعه مهم کنسرت ها و باله چون دریاچه قو چایکوفسکی اجرا می شود . در تمام مدت جنگ بین الملل اول استراوینسکی در سوئیس ابتدا در ژنو سپس در موژو

در چند کیلومتری لوزان بنیاد اقامت نهاد و بالاخره از سال ۱۹۲۰ تا ۱۹۳۹ در فرانسه مقیم شد .

دوران سوم کار و زندگی استراوینسکی از سال ۱۹۴۹ بی‌بعد آغاز می‌شود، زمانی که وی بآمریکا می‌رود و در لوس آنجلس اقامت میکند .

سبک استراوینسکی را نئوکلاسیسم و ناسیونالیسم میدانند. نئوکلاسیسم یعنی، کلاسیک جدید بطریقی که یک تم را شروع میکند و هنوز آن را با تمام نرسانده و شنونده را قانع نکرده که یک مرتبه به تم دیگری می‌رود . با بیان بسیار سنگین ، ریتم خیلی فشرده با ارکستر و نوازندگی خشن ولی با شکوه و عظمت زمانی با ظرافت ایتالیائی و یاروس ایتالیائی ، چون قطعات پول چی نلا (که بیاد پرگولز در سال ۱۹۲۰ ساخته شده) و ماوا (از روی نوشته پوشکین در سال ۱۹۲۲ کاملاً روسی) و ادیپوس رکس (که در سال ۱۹۲۹ ساخته شده) .

استراوینسکی که در تمام آثار خود ریتمهای سرزمین بومی خود را هرگز از یاد نبرده - زمانی تحت تاثیر رابرت کرافت موسیقیدان امریکائی قرار گرفت و شاهکارهایی چون آگن (۱۹۵۸) و تزللی (۱۹۵۸) ساخت .

در سال ۱۹۶۴ برای اولین مرتبه باورشلیم رفت و برای اولین بار اثر مذهبی خود را بنام (ابراهیم واسحق) اجرا کرد . و در سال ۱۹۷۵ در کنار پاپ در یک کنسرت موسیقی مدرن کلیسایی نشسته بود .

گرشوین آهنگساز عامه پسند و پولساز امریکائی (۱۸۹۸-۱۹۳۷) که بیشتر آثار خود را از روی آهنگهای سیاه پوستان و جاز گرفته بود برای تعلیم کمپوزیسیون نزد استراوینسکی آمده بود . استراوینسکی که او را بخوبی میشناخت و میدانست که گرشوین برای فیلمهای هالیوود کار میکند در جواب درخواست وی چنین گفت :

«آقای گرشوین شما که اینهمه میتوانید پول از آثار خود در بیاورید، تصور نمیکنم احتیاج تعلیم آهنگسازی را پیش من داشته باشید .»

رویه مرفته ۱۲ باله نوشته :

پرنده آتشین (۱۹۱۰) پتروشکا (۱۹۱۱) روباه همراه آواز (۱۹۱۶-۱۷) عروس همراه آواز (۱۹۱۷) پول چینلا (بیاد پرگولز ۱۹۲۰) نغمه بلبل ، آپولون (۱۹۲۸) بوسه فرشته (بیاد بودچایکوفسکی در پاریس ۱۹۲۸ بوسیله ایدار و بنشتین برای اولین مرتبه اجرا شد) باله بازی با ورق (۱۹۳۷) صحنه های باله (۱۹۴۴) ارفئوس (۱۹۴۷) ۵ اپرا .

قطعه ای بنام پیشرفت فساد نوشته ، آودن در سال ۱۹۵۱ در ونیز برای اولین مرتبه اجرا شد . ملدی خاطرات جوانی من با همراهی پیانو (۱۹۱۳) ملدی سه داستان برای بچهها (۱۹۱۷) . ملدی ۴ آواز روس ۱۹۱۸-۱۹ کانتات برای پیانو ، آواز و ارکستر بنام شاه ستارگان (۱۹۱۱) و بالاخره قطعاتی از شوپن ، بتهون و چایکوفسکی را برای ارکستر تنظیم نموده است .